UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summmula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri Raymundi

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Per aspectum corporis probatur virginitas

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Visual Library

ſc aliqꝺ talis vxoꝛ ſc maritũ

Et fugit in clauſtrum. fugitiua redibit ad ipſum

.i. vero .i. ſigno .i. oſtẽdi

Si certo poterit examine virgo probari

.i. probet

Sexus iuratus examinet hoc mulieris

.i. palpatões .i. aſpectus

Per digiti tactus aut intuitus oculoꝛum

¶ Hic autoꝛ oſtẽdit alia documẽta de matrimonio dicens. ſi aliq̃s exiret patriã relinquendo ꝓpꝛiam vxoꝛem alibi ꝯtrahens morã. tũc mulier tenet̃ ſequi virũ. ⁊ hoc eſt verũ ſi vir nõ ſit vagabũdus ⁊ inſtabilis. vt ſunt ioculatoꝛes vel fiſtulatoꝛes. qꝛ ſi ſic eſſet tũc honeſta mulier non debet eum ſeq̃ Deinde ſubdit ſecũdũ documẽtũ. ſi aliquis ſponſus haberet ſponſaꝫ que prima nocte curreret de eo ⁊ intraret clauſtrũ. tũc illa ſponſa fugitiua debꝫ redire ad virum. niſi ꝑ ꝯtactũ membꝛi ſeu ꝑ intuitum oculoꝛum poſſꝫ certitudinaliter probari ꝙ eſſet virgo

☞ Circa lrãm notandũ. ꝙ exquo vir eſt caput mulieris. ideo ſi vir intẽdit habitare alibi. ſiue rome ſiue athenis. dummodo ipſe velit eſſe ſtabilis mulier honeſta ⁊ ꝓba tenetur ſequi virũ. Si aũt vir eſſet inſtabilis ⁊ vagabũdus. tũc mulier nõ obligat̃ eum ſequi. niſi voluntarie hoc velit facere vt faciũt vxoꝛes ioculatoꝛuꝫ ⁊ phiſtulatoꝛũ ⁊c̃ijs. Et ſi in caſu vxoꝛ alicuius ioculatoꝛis aut viri vagabũdi ſeu inſtabilis eum ſequi recuſaret nõ poteſt aliquo iure ad hoc cogi.

☞ Scd̃o notãdũ. ꝙ ꝑ aſpectũ coꝛpis aliqua mulier p̃t ꝓbare virginem et in iſto eſt potius ei credendũ q̃ꝫ viro. Et iſtã ꝓbatõem teſtari debẽt honeſte mulieres q̃ diligẽter hoc examinare debẽt ꝑ tactũ vel ꝑ viſum vt docet littera. Et ſi reꝑtũ fuerit ꝙ illa ſit virgo. tũc talis ſi velit intrare monaſteriũ p̃t manere in clauſtro ſponſo nolente. Si vero fuerit inuẽta ꝙ ſit coꝛrupta. tũc cogit̃ ad maritũ ſuũ redire

☞ Tercio notãdũ. ſtãte illo caſu ꝙ ſponſa diceret ſe eſſe virginẽ ⁊ ſpõſus dictaret oppoſitũ dicẽs ſe ipſam cognouiſſe carnalr̃. tũc dubitat̃ q̃d ſit faciẽdum. Rñdet̃ ꝙ iuratus ſexus mulierũ dꝫ examinare ſpõſam ⁊ tũc ille mulieres debẽt iuramẽto affirmare q̃lis ſpõſa ſit. ⁊ ſi approbat̃ eſſe virgo p̃t manere in clauſtro. ſi aũt coꝛrupta fuerit tũc tenet̃ redire ad ſponſum

☞ Ultimo notãdũ. ꝙ rõ p̃me ꝑtis eſt. qꝛ ſm aplm̃ vir eſt caput mulieris. ergo mulier tenet̃ ſeq̃ virũ ſicut cetera mẽbꝛa ſuũ caput. ergo ꝯpellẽda eſt mulier ad cohabitãdũ viro ſuo ⁊ ad ſequendũ eũ ſi alibi vult habitare et morã trahere. Sꝫ ſecus eſt ſi iuerit romã peregrinãdi cauſa vel aliũde ad mercandũ. qꝛ tũc nõ neceſſe eſt mulierẽ ſequi virũ niſi velit hoc ex ꝓpꝛia voluntate facere. ergo dicit littera (niſi q̃ꝫ ſi ſit peregrinus) Itẽ pro ſecundo caſu ſciendũ. ꝙ q̃uis virgo deſponſata eſſet vel etiã in lecto cũ viro doꝛmiuerit. ſi nõ eſt cognita carnaliter ab eo p̃t intrare religionem. vt ſepius ſuperis dictum eſt. ſed poſt copulam carnalem non poteſt intrare religioneꝫ. quia iura fauent magis religioni q̃ꝫ matrimonio. quia illi magis fauent qꝺ plus congruit ſaluti anime. Sed religio exquo ei annexa eſt continentia

magis colligit ſalutē anime ſeu ꝓmouet ꝗꝫ matrimoniū. qꝛ ꝯtinētia ē ma-
gna virtus vt ſuperius dictum eſt

.i. de baptiſmo ſc puerꝝ .i. ꝓduxi
Si de fonte leuat vxoꝛ mea quem generaui
ſc muliere nihil p̄iudicij derogat vxori
Ex alia. preiudicium non coniugij fit
.i. corrigat .i. facta .i. volūtarie
Puniat eccleſia ſi ſint commiſſa ſcienter
ſc aliq̄ facere nō pñt ſc legitime
Nec iuramenta. nec vota queunt mulieres
.i. ſine ꝯſenſu maritoꝝ ſc faciūt votū. i. ꝯſenſu pr̄is
Abſqꝫ viris facere. ſic non pueri ſine patre
.i. acta .i. ratificant ſc ꝑfecte etatis exn̄s
Facta valent vidue. ſed filia filius extra
ſc illa vota
Annos. que faciunt confirmo nec reuocabo
.i. cū meo p̄iudicio
Non ſine iure meo debes tranſducere ſponſam
.i. in alia parrochia .i. ius meū ſc ſpōſa
In reliquam villam. mea portio pendet ab iſta
.i. intendas
Si numerare gradus mihi vis conſanguinitatis
.i. debēt poni in ꝑmo ḡdu ſc carnales
Huius principium dant fratres atqꝫ ſorores
.i. qñ vnꝰ ab altero diſtat .i. in q̄nto ḡdu .i. pñt ꝯhere
Alter ab alterutro quinto membro bene nubit
ſc directe .i. ꝯtrahit
Linea deſcendens de te nunqꝫ tibi nubit
.i. ad lineā lateralē .i. cupis
Ad tranſuerſalem tranſi ſi nubere queris
ſc linea. i q̄nto ḡdu .ſ. q̄rto vel tertio
Illa loco quinto non infra dat tibi ſponſam

¶ Hic autoꝛ ponit aliā ꝑticulā. in q̄ dat alia documēta circa matrimoniū occurrētia. ꝛ ſunt q̄ttuoꝛ in numero. Primū eſt ꝙ vxoꝛ nō dꝫ ſepari a marito ſuo ob eā cām qꝛ leuauit puerꝝ mariti ſui ex alia muliere generatum de fonte baptiſmatis. ſꝫ ſi fecerit ipa hoc ſciēter eccl'ia dꝫ eā punire. Scōm documentū eſt. ꝙ votū nō tenet qđ vouet ꝑ mulieres legitimas ſine ꝯſenſu mariti. etiā hoc nō pñt facere pueri ſine ꝯſenſu parentū. Sꝫ vidue hoc facere pñt. ſil'r ꝛ filius ꝛ filia ſi fuerint extra thoꝝ legitimum in annis maturis pñt facere iuramētum aut votū. Tertiū documentū eſt ꝙ ſpōſa non dꝫ duci de vna villa in aliā. niſi portio legitima det vero plebano. Quartū documētum eſt. ꝙ q̄ ꝑtēdit numerare gradus ꝯſanguinitatis dꝫ fratres

et ſorores ponere in p̄mo gradu. ⁊ illi qui diſtāt ab inuicē in q̄nto gradu ſi
ue in linea aſcendente ⁊ deſcendēte. ſiue in linea tranſuerſali. tales ꝯtrahere
poſſunt ⁊ capere ſe mutuo

☞ Circa lrām notādū p̄mo. ꝙ rō primi documēti eſt talis. q̄ꝛ cognatio
ſpūalis adueniēs matrimonio ꝯſummato nō frangit matrimoniū. ⁊ ergo
ſi vxor alicuiꝰ leuat pueꝝ de fonte ſacro quē genuit eiꝰ maritus de alia mu
liere nō dirimit matrimoniū cuius ibi generat᷑ cognatio ſpūalis. q̄ ſi fuiſſet
an̄ ꝯtractū matrimonij ſeparaſſet matrimoniū ꝯtrahēdū

☞ Scdō notādū. ꝙ vxor alicuius leuās pueꝝ mariti ſui genitū de alia
muliere de ſacro fonte. vel hoc facit ſciēter vel ignorāter. ſi facit ſciēter ipſa
puniri debet vt dr̄ littera. ſi ignorāter nō eſt puniēda

☞ Tertio notandū circa ſcdm̄ documētum. ꝙ ꝑſone volētes vouere vo
ta vel ea emittere debēt eſſe libere ꝯditōis. etiam debēt habere etatem legiti
mam ad vouēdum. ꝓpter p̄mū religioſi vouere nō debent. ꝓpter ſecunduꝫ
pueri qui nōdum venerunt ad annos diſcretōis non poſſunt vouere. Q̄ꝫ
autem religioſi non poſſunt vouere ſine diſpenſatōe eſt ideo. quia quicun
q̄ꝫ nō habent liberam ſeu propriam voluntatem non poſſunt alteri vouere
vel ſuam voluntatem ꝯmittere. ſed monachus nō habet liberam volunta
tem. ergo monachus nō poteſt vouere. Conſequētia tenet. ſed maior pro
batur ex dicto ph̄i. q̄ꝛ nihil dat quod nō habet. Minor probatur. q̄ꝛ omnis
monachus dedit voluntatem ſuam ſuperiori. vt abbati vel priori quando
ipſe fecit profeſſionem

☞ Quarto notādū circa tertiū documētū. ꝙ verſus illius documēti qui
dā textus habēt in cap̄lo de ſepulturis. ſꝫ nō eſt vis vtrū hic vel ibi exponūt᷑
Et ſi querat᷑. quāta eſt portio danda vero plebano de ſponſa qn̄ ducit᷑ ad
aliū locū. Dicit᷑ ꝙ hoc debet teneri ſ̄m loci ꝯſuetudinē diu obſeruatā. dū
modo nō ſit ꝯtra ſtatuta canonū. q̄ꝛ ꝯſuetudines de ſacris canonibꝫ rece
dentes nō debent obſeruari.

☞ Ultimo notādū circa quartū documētum. ꝙ modus numerādi gra
dus ꝯſanguinitatis tā in linea recta q̄ꝫ trāſuerſali patuit ſupra circa litterā
iſtā (Sponſam ducēdi) ⁊ ergo deſuꝑ ſuperſedeo

s. hoibꝫ .i. vtile
Omnibus eſt votum ſolenne tenere neceſſe
s. voto s. hōi .i. recedere s. votū
Non ab eo cuiq̄ꝫ concedimus ire. ſed illud
.i. facilꝰ .i. varias .i. difficile
In leuius mutes tibi ſi nimis eſt oneroſum
.i. cū diſpēſatōe maioris .i. variatio
In manibus ſtet maioris mutatio talis

¶ Iſta ē vltima pars iſtius capl̄i. in q̄ autor ponit aliū caſum aliq̄liter reſpi
cientē matrimoniū dicēs. ꝙ q̄cūq̄ꝫ facit ſolēne votū dꝫ illud ſeruare. ſꝫ ſi ob
debilitatē corporis tale votū ꝯmode nō poſſet adimplere tūc poſſet vti me
dicamine cū ꝯſilio idonei ꝯfeſſoris. ſ. ꝙ tale votū ſibi alleuiat᷑ ex autoritate
epi vel alterius ſuꝑioris ⁊ in leuius mutet᷑.

☞ Circa lrām notandum. ꝙ p̄ns lr̄a loq̄tur ſolū de voto ſolēni. de voto